ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1958

Vyhlásené: 07.11.1958 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

67

Zákon

zo 17. októbra 1958,

ktorým sa mení a doplňuje zákon o národných podnikoch a niektorých iných hospodárskych organizáciách

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Čl. I

Aby naše národné hospodárstvo zvládlo úspešne ďalšie úlohy socialistickej výstavby, treba zvýšiť ekonomickú účinnosť jeho riadenia priblížením riadenia výrobe a prehlbovaním chozrasčotných vzťahov, zvýšiť zodpovednosť podnikov za ich výrobky a zodpovednosť riadiacich orgánov za výsledky ich riadiacej činnosti a plne uplatniť účasť pracujúcich na rozvoji výroby a riadení národného hospodárstva. Preto sa priemysel a stavebníctvo nanovo organizujú a vytvárajú sa výrobno-hospodárske jednotky, ktoré zodpovedajú za zásobovanie národného hospodárstva výrobkami svojho odboru alebo jeho časti a za rozvoj odboru, a rozširuje sa právomoc národných výborov pri riadení hospodárskych odvetví celoštátneho významu. Tomuto organizačnému usporiadaniu a spôsobu riadenia sa prispôsobuje zákon č. 51/1955 Zb. o národných podnikoch a niektorých iných hospodárskych organizáciách.

Čl. II

Zákon č. 51/1955 Zb. o národných podnikoch a niektorých iných hospodárskych organizáciách sa mení a doplňuje takto:

1. Namiesto § 1 sa vkladajú včítane nadpisu tieto ustanovenia:

„Základné ustanovenia

§ 1

(1) Za účelom úspešného plnenia svojho základného poslania zásobovať národné hospodárstvo výrobkami vysokej technickej úrovne v potrebnom množstve, druhoch a akosti pri stálom zvyšovaní produktivity práce a najúčelnejšom využívaní materiálových a finančných zdrojov spoločnosti sa priemysel spravidla organizuje a riadi podľa svojich odvetví a hlavných odborov.

(2) Ak to vyžaduje povaha výroby alebo iná dôležitá potreba, môže sa výroba v odvetví alebo odbore organizovať a riadiť aj podľa územných hľadísk.

(3) Ustanovenia tohto zákona platia aj pre iné odvetvia národného hospodárstva než odvetvia priemyslové, pokiaľ kompetentný minister, prípadne vedúci ústredného orgánu štátnej správy (ďalej len „kompetentný minister") v nich organizuje hospodárske

organizácie formou národných podnikov; pritom sa základné ustanovenia (§§ 1 až 1d) použijú primerane.

§ 1a

(1) Výroba toho istého priemyslového odboru alebo jeho ucelenej časti (ďalej len „odbor") sa pokiaľ možno zahrňuje do jednej výrobno-hospodárskej jednotky.

(2) V odbore zvlášť rozsiahlom alebo v odbore, ktorý je organizovaný a riadený aj podľa územných hľadísk, môže byť výroba zahrnutá do niekoľkých výrobno-hospodárskych jednotiek.

§ 1b

(1) Výrobno-hospodárska jednotka zodpovedá za zásobovanie národného hospodárstva výrobkami určeného jej odboru a za rozvoj odboru v súlade s vývojom potrieb, ktorý určujú výhľadové plány. Je preto povinná sústavne zvyšovať technickú, technologickú a ekonomickú úroveň odboru a zabezpečovať nepretržitý rast produktivity práce, stúpajúcu akosť výrobkov a znižovanie vlastných nákladov.

(2) Vo výrobno-hospodárskych jednotkách sa sústreďujú všetky druhy činnosti potrebné na to, aby v týchto jednotkách prebiehal ucelený pracovný proces až k dohotoveniu a odovzdaniu výrobku odberateľovi a aby tieto jednotky mohli aj inak úspešne plniť úlohy uvedené v odseku 1 (napr. činnosť výskumná, vývojová, projektová, montážna, odbytová).

(3) Výrobno-hospodárska jednotka sa stará podľa potrieb národného hospodárstva aj o výrobu z iného odboru, ktorá je v nej umiestená na využitie zariadení alebo z iného hospodárskeho dôvodu.

(4) Ak je výroba toho istého odboru zahrnutá do niekoľkých výrobno-hospodárskych jednotiek, zabezpečuje jednotné riadenie odboru a jeho rozvoja nadriadený orgán, pokiaľ nebola týmto riadením v určenom jej rozsahu poverená niektorá organizácia (§ 48).

§ 1c

Výrobno-hospodárskymi jednotkami sú:

a) národný podnik určený za výrobno-hospodársku jednotku;

b) vedúci národný podnik s jedným alebo niekoľkými podriadenými národnými podnikmi alebo účelovými organizáciami (§ 47);

c) združenie s podriadenými národnými podnikmi a prípadne s podriadenými účelovými organizáciami.

§ 1d

Základným článkom organizácie výrobno-hospodárskych jednotiek je národný podnik."

2. § 2 znie:

„Národné podniky zriaďuje v súlade s potrebami rozvoja národného hospodárstva kompetentný minister. Pred zriadením národného podniku je povinný si vyžiadať vyjadrenie ministra financií, rady krajského národného výboru, v územnom obvode ktorého má byť sídlo národného podniku, ako i vyjadrenie ústredného výboru kompetentného odborového sväzu."

3. V § 3 ods. 1 sa prečiarkuje ustanovenie pod písm. c).

4. § 4 písm. e) znie:

„e) základný výrobný program národného podniku, prípadne jeho základné úlohy.“

5. V § 14 sa prečiarkuje odsek 3.

6. Za § 14 sa vkladá § 14a, ktorý znie:

„§ 14a

Každú hospodársku otázku treba riešiť v jednote s jej politickou stránkou a danou hospodársko-politickou smernicou. Pri rozhodovaní treba podriaďovať v záujme celého národného hospodárstva úzko obmedzené záujmy k potrebám celku.“

7. § 16 ods. 1 a 2 znie:

„(1) Vedúci sú povinní vytvárať podmienky pre najširšiu a bezprostrednú účasť pracujúcich na riadení národného podniku organizovanú Revolučným odborovým hnutím. Pri zabezpečovaní tejto účasti, uskutočňovanej najmä formou výrobných porád a socialistického súťaženia, ako i rozvíjaním hnutia vynálezcov a zlepšovateľov, vedúci úzko spolupracujú s kompetentnými orgánmi odborovej organizácie.

(2) Vedúci zabezpečujú, aby sa orgány odborovej organizácie v podniku a závode mohli zúčastniť príprav a zostavovania plánu a jeho kontroly, a vyžadujú si ich stanovisko a návrhy aj na zabezpečenie technického rozvoja, na plán práce, na otázky odmeňovania a na všetky iné dôležité opatrenia.“

8. § 18 znie:

„(1) Národný podnik hospodári podľa zásad chozrasčotu, kladúcich dôraz najmä na to, aby podnik dôsledne uhradzoval svoje výdavky na prevádzku i na svoj rozvoj z vlastných príjmov, neustále znižoval vlastné náklady a sústavne zlepšoval výsledky svojho hospodárenia pôsobením podnetov spojujúcich hmotné záujmy celku i jednotlivých pracovníkov.

(2) Vnútri národného podniku sa uplatňuje vnútropodnikový chozrasčot smerujúci k dosiahnutiu najvyššej hospodárnosti vo výsledkoch práce nižších útvarov.

(3) Úlohou všetkých pracovníkov národného podniku je znižovať potrebu pracovného času, spotrebu materiálov, surovín, paliva a energie, plne využívať základné fondy, účinne pomáhať pri zavádzaní novej techniky a pokrokovej technológie a pri zlepšovaní organizácie práce a zabezpečovať tak neustály rast produktivity práce a vysokú hospodárnosť.“

9. § 19 znie:

„Stále zlepšovanie úrovne hospodárenia národného podniku a jeho riadenie vyžaduje, aby vedenie podniku sústavne vytváralo podmienky pre zvyšovanie hmotnej zainteresovanosti všetkých organizačných jednotiek a pracovníkov podniku na výsledkoch ich práce a práce národného podniku. Správne využívanie hmotnej zainteresovanosti spojuje záujmy jednotlivcov so záujmami celku a napomáha stále lepšie uspokojovanie potrieb jednotlivcov pri súčasnom uspokojovaní potrieb celku.“

10. § 20 ods. 2 znie:

„(2) V súlade so základnými ustanoveniami §§ 1c a 1d určuje práva a povinnosti riaditeľa národného podniku štatút (§ 59). Riaditeľ najmä

a) riadi zostavovanie plánu podniku a schvaľuje ho v súlade so základnými úlohami určenými podniku nadriadeným orgánom, zabezpečuje rovnomerné plnenie plánu a jeho žiadúce prekročenie zvlášť aj rozvojom tvorivej iniciatívy pracujúcich a zvyšovaním ich účasti na riadení,

b) zabezpečuje zavádzaním najvyššej techniky, pokrokovej technológie a zlepšovaním organizácie práce neustály rast produktivity práce a hospodárnosť v činnosti podniku,

c) zabezpečuje rýchle využitie vynálezov, zlepšovacích návrhov a iných poznatkov čerpaných z technických informácií každého druhu,

d) stará sa o neustále zlepšovanie organizácie podniku a zvyšovanie úrovne jeho riadenia, najmä za pomoci kolektívnych poradných orgánov podniku. Pritom sa stará o čo najväčšiu pohotovosť národohospodárskej evidencie a sústavnosť technických a ekonomických rozborov,

e) riadi výber, rozmiesťovanie a výchovu kádrov a stará sa o stále zlepšovanie pracovných podmienok zamestnancov,

f) dbá o zachovávanie štátnej disciplíny, najmä o zachovávanie štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva, zmluvnej, finančnej, technologickej a pracovnej disciplíny a mzdových predpisov,

g) dbá o dôsledné uplatňovanie zásady odmeňovania podľa množstva a akosti práce,

h) dbá o účelné využitie a ochranu celého majetku národného podniku,

ch) stará sa o ochranu zdravia a o bezpečnosť pri práci.“

11. § 21 ods. 1 až 3 a ods. 5 znie:

"(1) Riaditeľa národného podniku určeného za výrobno-hospodársku jednotku a riaditeľa vedúceho národného podniku vymenúva a z funkcie odvoláva kompetentný minister po vyjadrení ústredného výboru kompetentného odborového sväzu; u riaditeľov národných podnikov, ktoré sú podriadené vedúcemu národnému podniku alebo združeniu, prislúcha toto právo riaditeľovi vedúceho národného podniku (združenia), pokiaľ si ho nevyhradil kompetentný minister. Vymenúvanie a odvolávanie sa robí písomne.

(2) Riaditeľ sľúbi orgánu, ktorý ho vymenoval, že bude svedomite plniť svoje povinnosti v súlade so záujmami štátu; sľub zároveň potvrdí písomne. Dňom zloženia sľubu sa riaditeľ ujíma svojej funkcie a stáva sa zamestnancom národného podniku, pokiaľ ním nebol už skôr.

(3) Funkcia riaditeľa zaniká odvolaním alebo vzdaním sa funkcie. Vzdanie sa funkcie nadobúda účinnosť dňom, ku ktorému bolo prijaté orgánom, ktorý riaditeľa vymenoval.

(5) Odvolaním alebo vzdaním sa funkcie pracovný pomer riaditeľa nezaniká; o jeho zániku platia všeobecné predpisy.“

12. § 27 znie:

„Pokiaľ tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané neustanovujú inak, sú potrebné na prijatie a prepustenie zamestnancov predchádzajúce prejednanie a súhlas závodného výboru odborového sväzu; aj iné dôležité otázky týkajúce sa jednotlivých zamestnancov, najmä ich zaraďovanie na pracovné miesta, ako aj otázky týkajúce sa všetkých zamestnancov alebo ich skupín musia sa vopred prejednať so závodným výborom odborového sväzu. Predchádzajúce prejednanie a súhlas závodného výboru odborového sväzu nie sú potrebné na prijatie zamestnancov získaných náborom vykonávaným výkonnými orgánmi národných výborov alebo prijímaných len na dobu prechodnej potreby nepresahujúcu dobu 6 pracovných dní. Ak nie je ustanovené inak, je na prijatie a prepustenie zamestnancov potrebný aj predchádzajúci súhlas kompetentného odboru rady okresného národného výboru.“

13. Za § 27 sa vkladá § 27a, ktorý znie:

„§ 27a

(1) Spoločný záujem národného podniku a jeho zamestnancov na úspešnom plnení úloh podniku a vzornom plnení pracovných povinností vyjadruje pracovný poriadok, ktorý vydá riaditeľ podniku v dohode s kompetentným orgánom odborového sväzu podľa vzorového

pracovného poriadku. Vzorový pracovný poriadok vydá vláda na návrh Ústrednej rady odborov a vyhlási ho v úradnom liste.

(2) Za porušenie pracovných povinností možno ukladať zamestnancom ako kárne opatrenia napomenutie, verejné napomenutie alebo dočasné prevedenie na inú prácu až na dobu troch mesiacov. Ukladanie napomenutia a verejného napomenutia riaditeľovi podniku podrobnejšie upraví štatút (§ 59), ukladanie kárnych opatrení ostatným zamestnancom podrobnejšie upravia pracovné poriadky, a to podľa zásad vymedzených vzorovým pracovným poriadkom.

(3) Pracovný poriadok je záväzný, len čo bol v podniku riadne vyhlásený."

14. § 28 znie:

„(1) Riaditeľ národného podniku, prípadne vedúci závodu uzaviera v mene národného podniku so zamestnancami zastúpenými kompetentným orgánom odborového sväzu kolektívnu zmluvu, ktorá najmä určí, ako sa budú zabezpečovať hlavné plánované úlohy podniku a ako sa bude uplatňovať pokroková technika, technológia, organizácia práce, zásady mzdovej politiky a hmotnej zainteresovanosti jednotlivcov a kolektívov, rozpočet podnikového fondu pracujúcich, ako i vzájomné záväzky vedenia a zamestnancov zamerané na zvyšovanie produktivity práce, na zhospodárnenie činnosti podniku, na zvyšovanie bezpečnosti pri práci a na prehlbovanie starostlivosti o pracujúcich po stránke sociálnej, zdravotnej a kultúrnej.

(2) V dielňach a prevádzkach sa uzaviera medzi vedúcim týchto útvarov a kompetentným orgánom základnej organizácie odborového sväzu dohovor, ktorý rieši otázky plnenia základných plánovaných úloh a starostlivosti o zamestnancov podľa podmienok jednotlivých dielní a prevádzok.

(3) Riaditeľ národného podniku, vedúci pracovníci a orgány odborového sväzu kontrolujú a prejednávajú plnenie povinností určených kolektívnou zmluvou a dohovorom a zodpovedajú za ich splnenie. Na plnenie kolektívnych zmlúv a dohovorov dozerá orgán nadriadený podniku a vyšší orgán kompetentného odborového sväzu. Tieto orgány tiež spoločne rozhodujú spory vzniknuté z plnenia kolektívnej zmluvy a dohovoru.

(4) Podrobnosti o kolektívnych zmluvách a dohovoroch určí Ústredná rada odborov."

15. § 29 znie:

„K rozvíjaniu tvorivej iniciatívy zamestnancov a k podnieteniu ich hmotného záujmu na plnení plánu prispievajú podnikové fondy pracujúcich, ktoré sú v národných podnikoch zriaďované podľa osobitných predpisov."

16. § 32 ods. 1 znie:

„(1) Riaditeľ je povinný do troch mesiacov od zápisu národného podniku do podnikového registra, prípadne v lehote určenej nadriadeným orgánom vydať organizačný poriadok (pre podniky novobudované predbežný organizačný poriadok) vypracovaný podľa zásad stanovených v štatúte (§ 59). Organizačný poriadok národného podniku podriadeného vedúcemu národnému podniku (združeniu) musí zároveň nadväzovať na organizačný poriadok vedúceho národného podniku (združenia). Do doby, než sa vydá organizačný poriadok, riaditeľ urobí nutné opatrenia na zabezpečenie riadneho chodu podniku."

17. § 33 znie:

„(1) Ak to vyžadujú hospodárske potreby, najmä styk s odberateľmi, môže kompetentný minister určiť, že sa niektorý miestne oddelený útvar národného podniku zapíše do podnikového registra ako pobočný závod; pobočný závod nie je právnickou osobou.

(2) Vedúci pobočného závodu je oprávnený robiť v mene národného podniku právne úkony týkajúce sa pobočného závodu.“

18. § 34 znie:

„Kompetentný minister môže previesť národný podnik alebo jeho časť do pôsobnosti iného ministra v dohode s ním.“

19. K § 37 ods. 2 sa pripojuje ďalšia veta tohto znenia:

„Ustanovenie § 36 ods. 3 platí obdobne.“

20. § 38 ods. 2 prvá veta znie:

„Prevádzanie, zlučovanie, splynutie, rozdeľovanie a zrušovanie národných podnikov vykonáva kompetentný minister po vyjadrení ministra financií a po prerokovaní s ústredným výborom kompetentného odborového sväzu, prevádzanie národných podnikov do pôsobnosti iného ministra tiež v dohode s ministrom predsedom Štátneho úradu plánovacieho.“

V druhej vete toho istého odseku sa prečiarkujú slová „alebo ústredných výborov príslušných odborových sväzov“.

21. § 40 ods. 2 znie:

„(2) Presun výrobného programu osobitnej hospodárskej dôležitosti, ako aj opätovný presun výrobného programu v priebehu päť rokov medzi výrobno-hospodárskymi jednotkami schvaľuje vláda. Ostatné presuny schvaľujú kompetentní ministri s výnimkou presunov medzi národnými podnikmi tej istej výrobno-hospodárskej jednotky, ktoré schvaľuje riaditeľ vedúceho národného podniku (združenia). Presun výrobného programu treba vopred prejednať s ústredným výborom kompetentného odborového sväzu.“

22. Ustanovenia §§ 42 až 60 znejú:

„Desiaty oddiel
Vedúce národné podniky a združenia

§ 42

(1) Ak nejde o národné podniky určené za výrobno-hospodárske jednotky, podriadi kompetentný minister národné podniky a účelové organizácie, ktoré majú tvoriť výrobno-hospodársku jednotku, jednému z týchto národných podnikov ako vedúcemu podniku; pri väčšom počte národných podnikov alebo z iného závažného dôvodu môže kompetentný minister zriadiť združenie a podriadiť mu národné podniky a účelové organizácie, ktoré majú spolu so združením tvoriť výrobno-hospodársku jednotku.

(2) Národnému podniku ako vedúcemu môže byť výnimočne podriadená len účelová organizácia.

§ 43

Združenie je právnickou osobou, spravuje sa zásadami chozrasčotu a zapisuje sa do podnikového registra; pokiaľ nie je ustanovené inak, platia pre združenie primerane ustanovenia tohto zákona a ostatných predpisov o národných podnikoch.

§ 44

(1) Vedúci národný podnik a združenie riadia podriadené organizácie v rozsahu, ktorý je nevyhnutný na plnenie úloh výrobno-hospodárskej jednotky, a koordinujú a kontrolujú

činnosť podriadených organizácií. Vedúci národný podnik a združenie obstarávajú spoločné záležitosti výrobno-hospodárskej jednotky a vykonávajú hospodárske činnosti, ak je ich jednotný výkon hospodárnejší alebo účelnejší.

(2) Vedúci národný podnik a združenie spravidla

a) koordinujú vypracovanie plánov organizácií tvoriacich výrobno-hospodársku jednotku, zostavujú návrhy plánov jednotky a rozpisujú plánované úlohy na organizácie tejto jednotky,

b) starajú sa o technický a ekonomický rozvoj výrobno-hospodárskej jednotky,

c) sústreďujú finančné zdroje určené k centralizovanému použitiu a starajú sa o ich najúčelnejšie využitie v organizáciách tvoriacich výrobno-hospodársku jednotku,

d) plánujú, riadia, prípadne vykonávajú odbyt výrobkov výrobno-hospodárskej jednotky a jej zásobovanie,

e) starajú sa o národohospodársku evidenciu v podriadených organizáciách,

f) usmerňujú mzdovú a kádrovú politiku,

g) vykonávajú komplexné rozbory činnosti organizácií vo výrobno-hospodárskej jednotke.

(3) Pri svojej činnosti vedúci národný podnik a združenie zabezpečujú rozvíjanie a využitie širokej účasti pracujúcich na riadení organizovanej Revolučným odborovým hnutím a vytvárajú predpoklady pre stále zvyšovanie hmotného záujmu organizácií tvoriacich výrobno-hospodársku jednotku i všetkých pracujúcich na výsledkoch hospodárenia jednotky.

§ 45

Vedúci národný podnik a združenie nezodpovedajú majetkove za záväzky podriadených organizácií, pokiaľ sa za ne nezaručili alebo pokiaľ osobitné predpisy neustanovujú inak, a podriadené organizácie nezodpovedajú za záväzky vedúceho podniku (združenia) ani za záväzky ostatných organizácií výrobno-hospodárskej jednotky.

§ 46

Riaditeľ vedúceho národného podniku (združenia) zodpovedá kompetentnému ministrovi za činnosť a plnenie úloh celej výrobno-hospodárskej jednotky; rozhoduje vo veciach tejto jednotky samostatne, pokiaľ rozhodovanie o niektorej veci nie je vyhradené nadriadenému orgánu. Zásadné otázky, ktoré sa týkajú výrobno-hospodárskej jednotky, je riaditeľ vedúceho národného podniku (združenia) povinný prejednať s riaditeľmi všetkých podriadených organizácií.

Jedenásty oddiel
Účelové organizácie a poverenie

§ 47

(1) Pre účelnejší a hospodárnejší výkon vývojovej, projektovej, odbytovej alebo inej nevýrobnej činnosti, spravidla spoločnej pre niekoľko národných podnikov, môže kompetentný minister zriadiť účelovú organizáciu.

(2) Účelové organizácie, ktoré sú zriadené ako organizácie hospodárske, sú právnickými osobami, spravujú sa zásadami chozrasčotu a zapisujú sa do podnikového registra; platia pre ne primerane ustanovenia tohto zákona a ostatných predpisov o národných podnikoch.

(3) Účelovými organizáciami sú i výskumné ústavy, ak sú zriadené ako hospodárske organizácie; o zriaďovaní a právnych pomeroch týchto organizácií platia osobitné predpisy.

§ 48

Ak sa podieľa na výrobe toho istého odboru niekoľko výrobno-hospodárskych jednotiek, môže kompetentný minister určiť organizáciu, ktorá bude v rozsahu ním určenej pôsobnosti riadiť odbyt, výrobu, rozvoj, prípadne aj inú činnosť odboru sa týkajúcu (gescia); táto organizácia zodpovedá v súlade s výhľadovými plánmi za činnosť, ktorej riadením bola poverená. Ak ide o výrobno-hospodárske jednotky v pôsobnosti niekoľkých ministrov, rozhoduje kompetentný minister o poverení v dohode so všetkými zúčastnenými ministrami. V najdôležitejších odboroch rozhoduje o poverení vláda.

Dvanásty oddiel
Riadenie výrobno-hospodárskych jednotiek a účelových organizácií ministrami

§ 49

Výrobno-hospodárske jednotky ústredne riadi kompetentný minister; takto riadi aj účelové organizácie, ktoré sú mu priamo podriadené.

§ 50

(1) Pri riadení výrobno-hospodárskych jednotiek a priamo podriadených účelových organizácií kompetentný minister najmä určuje základné vývojové koncepcie zverených mu odvetví a odborov a zabezpečuje ich proporcionálny rozvoj.

(2) V rámci tohto riadenia kompetentný minister

a) organizuje prieskum potrieb národného hospodárstva a ich vývoja;

b) zabezpečuje vypracovanie výhľadových (dlhodobých i päťročných) plánov, organizuje zostavovanie ročných plánov, rozpisuje úlohy a ukazovatele plánov a kontroluje ich plnenie;

c) vypracúva a zabezpečuje hlavné smery technického rozvoja odvetvia, stará sa o výskum, vývoj, vynálezectvo, zlepšovateľstvo, technickú normalizáciu a zavádzanie nových výrobkov a nových spôsobov výroby;

d) sústreďuje finančné zdroje určené na centralizované použitie a stará sa o ich najúčelnejšie využitie výrobno-hospodárskymi jednotkami a podriadenými účelovými organizáciami;

e) riadi kádrovú politiku a stará sa o zvyšovanie kvalifikácie pracovníkov;

f) uplatňuje zásadné mzdovo-politické opatrenia;

g) riadi národohospodársku evidenciu;

h) stará sa o organizáciu bezpečnosti a hygieny pri práci;

ch) zabezpečuje vykonávanie komplexných rozborov;

i) plní ďalšie úlohy náležiace do jeho riadiacej a kontrolnej pôsobnosti.

(3) Kompetentný minister môže poveriť riaditeľa vedúceho národného podniku, združenia alebo národného podniku určeného za výrobno-hospodársku jednotku výkonom jednotlivých oprávnení prislúchajúcich mu podľa predchádzajúcich ustanovení.

Trinásty oddiel
Výrobno-hospodárske jednotky a účelové organizácie podriadené národným výborom

§ 51

(1) Aby krajské národné výbory mohli čo najširšie prispievať k rozvoju svojho kraja v súlade s požiadavkami rozvoja celého národného hospodárstva, zveruje sa im riadenie národných podnikov na úsekoch, kde túto úlohu môžu obstarávať lepšie a účelnejšie; tieto úseky určuje vláda.

(2) Pre národné podniky, ako i združenia a účelové organizácie zriadené na týchto úsekoch platia predchádzajúce ustanovenia s odchýlkami uvedenými v tomto oddiele.

§ 52

Národné podniky, združenia a účelové organizácie (ďalej len „podniky") zriaďuje krajský národný výbor, v obvode ktorého sa má podnik zriadiť; pred zriadením podniku je povinný si vyžiadať tiež vyjadrenie kompetentného ministra.

§ 53

Zriaďovaciu listinu vydá a majetok, ktorý sa podniku zveruje do správy, určí rada krajského národného výboru, ktorý podnik zriadil.

§ 54

Riaditeľa národného podniku určeného za výrobno-hospodársku jednotku, riaditeľa vedúceho národného podniku a riaditeľa účelovej organizácie priamo podriadenej rade vymenúva a odvoláva rada príslušného krajského národného výboru; riaditeľa združenia vymenúva a odvoláva krajský národný výbor, ktorý si vyžiada tiež vyjadrenie kompetentného ministra. U riaditeľov organizácií podriadených vedúcemu národnému podniku alebo združeniu prislúcha toto právo riaditeľovi vedúceho podniku (združenia), pokiaľ si ho nevyhradila rada krajského národného výboru. Riaditeľ vymenovaný krajským národným výborom alebo jeho radou skladá sľub predsedovi krajského národného výboru; vzdanie sa funkcie riaditeľa vymenovaného krajským národným výborom alebo jeho radou nadobúda účinnosť dňom, ku ktorému bolo prijaté radou krajského národného výboru.

§ 55

(1) Výrobno-hospodárske jednotky sú podriadené rade príslušného krajského národného výboru; to platí aj o účelových organizáciách, ktoré nie sú podriadené vedúcemu národnému podniku alebo združeniu. Rade krajského národného výboru prislúcha najmä

a) robiť opatrenia o majetku a záväzkoch podnikov (§§ 11 a 12);

b) schvaľovať zmeny výrobných programov (§ 39);

c) schvaľovať presuny výrobných programov, pokiaľ ich schválenie neprislúcha vláde alebo riaditeľovi vedúceho národného podniku alebo združenia (§ 40 ods. 2);

d) robiť opatrenia pri prevode plánovaných úloh (§ 41).

(2) Kompetentný minister vykonáva riadiacu pôsobnosť, ktorá je nutná na zabezpečenie záujmov celého národného hospodárstva, najmä pri riešení zásadných otázok rozvoja odvetví a pri uplatňovaní najnovších poznatkov vedy a zavádzaní najvyspelejšej techniky.

§ 56

(1) Na zlučovaní, splynutí, rozdeľovaní a zrušovaní podnikov a na prevádzaní ich častí sa uznáša príslušný krajský národný výbor, ktorý je povinný, ak ide o podniky plánované ministerstvami, vyžiadať si tiež vyjadrenie kompetentného ministra. Ak sa týkajú tieto opatrenia podnikov v rôznych krajoch alebo ak sa má dotyčný podnik týmito opatreniami previesť do pôsobnosti iného krajského národného výboru, vykonávajú ich príslušné krajské národné výbory vo vzájomnej dohode.

(2) Ustanovenie § 53 platí tu primerane.

§ 57

(1) Pôsobnosťou, ktorá podľa predchádzajúcich ustanovení prislúcha krajským národným výborom a ich výkonným orgánom, môže vláda celkom alebo sčasti poveriť okresné národné výbory a ich výkonné orgány.

(2) Pôsobnosť, ktorá podľa predchádzajúcich ustanovení prislúcha ústredným výborom kompetentných odborových sväzov, vykonáva na podnikoch podriadených národným výborom kompetentný krajský odborový orgán.

Štrnásty oddiel
Zvláštne organizačné úpravy

§ 58

Vláda alebo orgán ňou splnomocnený môže na hospodárnejšie obstarávanie výrobnej, prípadne i nevýrobnej činnosti alebo na uľahčenie riadenia zriaďovať zvláštne organizácie (orgány), a to aj ako právnické osoby. Ich právne postavenie a pôsobnosť upraví štatút, ktorý vydá kompetentný minister. Ak neustanoví štatút inak, platia pre tieto organizácie, ak sú právnickými osobami, primerane ustanovenia tohto zákona a ostatných predpisov o národných podnikoch.

Pätnásty oddiel
Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia

§ 59

Kompetentní ministri vydajú v dohode s ústredným výborom kompetentného odborového sväzu podľa zásad schválených vládou štatúty, ktoré podrobnejšie upravia pre jednotlivé hospodárske odvetvia alebo odbory právne pomery a organizáciu národných podnikov, združení a účelových organizácií, vzájomné vzťahy organizácií vo výrobno-hospodárskych jednotkách, riadenie výrobno-hospodárskych jednotiek a organizácií nadriadenými orgánmi, ako aj iné otázky týkajúce sa odvetví alebo odborov. Štatúty vzťahujúce sa na výrobno-hospodárske jednotky a organizácie riadené národnými výbormi vydajú podľa zásad schválených vládou kompetentní ministri po prejednaní s radami krajských národných výborov; rady krajských národných výborov môžu v dohode s kompetentným ministrom vydať k týmto štatútom podľa miestnych pomerov potrebné doplnky.

§ 60

(1) O záväzkových právnych pomeroch, financovaní, úverovaní, platobnom styku a kontrole finančného hospodárenia organizácií, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona, platia osobitné predpisy.

(2) Peňažné ústavy a podniky, i keď sú organizované ako národné podniky, spravujú sa aj naďalej predpismi doteraz pre ne platnými.“

Čl. III

Označenie „pobočný podnik“ v zákone č. 100/1950 Zb. o podnikovom registri, sa mení na „pobočný závod“.

Čl. IV

Opatrenia urobené predo dňom účinnosti tohto zákona pri reorganizácii národného hospodárstva podľa zásad schválených vládou sa považujú za urobené podľa neho.

Čl. V

Minister spravodlivosti sa splnomocňuje, aby v Zbierke zákonov vyhlásil úplné znenie zákona o národných podnikoch a niektorých iných hospodárskych organizáciách, ako vyplýva z neskorších predpisov a pritom vykonal priebežné číslovanie jednotlivých ustanovení.

Čl. VI

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dolanský v. r.

Kopecký v. r.

Inž. Jankovcová v. r.

Barák v. r.

Inž. Šimůnek v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Plojhar v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Bakuľa v. r.

David v. r.

Ďuriš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Machačová v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Poláček v. r.

Tesla v. r.

Uher v. r.

Beran v. r.

Jonáš v. r.

Reitmajer v. r.

Dr. Škoda v. r.

Inž. Černý v. r.

Dvořák v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Generálplukovník Lomský v. r.

Dr. Neuman v. r.

Ouzký v. r.

Pospíšil v. r.

Inž. Púčik v. r.

Dr. Vlasák v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.